

Magdalena

ANGELA HUNT

*een ontroerend verhaal
over het leven van
Jezus' trouwste volgelingen*

MOZAÏEK | ROMAN

Magdalena

Magdalena

Angela Hunt

vertaling Dorienke de Vries

Mozaïek, Zoetermeer

Ontwerp omslag Bas Mazur

Oorspronkelijke titel: *Magdalene*, verschenen bij Tyndale House Publishers,
Carol Stream, Illinois, USA

Vertaling: Dorienke de Vries-Sytsma

NUR 342

ISBN-10: 90 239 9214 8

ISBN-13: 978 90 239 9214 1

© Nederlandse vertaling 2006 Uitgeverij Mozaïek, Zoetermeer

© Engelstalige editie 2006 Angela Elwell Hunt

De bijbelcitaten komen uit de NBV

Alle rechten voorbehouden.

God van vergeving,
schenk uw vergeving niet aan hen
die hier het bloed van joodse kinderen vergoten.

Elie Wiesel te Auschwitz, januari 1995

Neem met majoraan mijn zonden weg en ik word rein,
was mij en ik word witter dan sneeuw.
Laat mij vreugde en blijdschap horen:
u hebt mij gebroken, laat mij ook juichen.
Sluit uw ogen voor mijn zonden
en doe heel mijn schuld teniet.

uit Psalm 51

De onheilspellende, loodzware stilte omhult mij als een mantel, wanneer de twee bewakers mij langs de trap de lager gelegen rechtszaal binnenleiden. Ik vouw mijn handen en het gerammel van mijn boeien verstoort de rust.

Mijn rechter, Flavius Gemellus, eerste centurio van het *Cohors Secunda Italica Civum Romanorum*, kijkt op van de rollen perkament op zijn bureau. Zijn ogen vernauwen zich. Ik kan hem zijn ergernis niet kwalijk nemen. Ik ben geen Romeins burger, dus ik heb helemaal geen recht op een proces. Bovendien heb ik al bekend en ben ik bereid te sterven.

Mijn voorgeleiding in dit schaars verlichte gewelf is slechts een formaliteit, een uiting van de Romeinse ijver die voorafgaat aan de toepassing van het Romeinse recht.

De blik van de centurio glijdt over mijn lichaam, over mijn sobere tunica en hoofddoek, en dwaalt dan weer terug naar het uitgerolde perkament in zijn hand. 'Noem ons uw naam.'

'Maria,' zeg ik. Ik kies de Griekse vorm om de klerk ter wille te zijn. 'Maar mijn volknoemt me Miryam – Miryam van Magdala.'

Mijn rechter kijkt opnieuw op en zijn ogen speuren mijn gezicht af. 'U bent Syrische?'

'Ik ben een dochter van Israëel, afkomstig uit de streek die Galilea genoemd wordt.'

Hij knikt. 'Galilea is een onderdeel van de provincie Syrië. Vertel ons welke misdaad u hebt begaan.'

'Moet ik bij het begin beginnen?'

De norske centurio is duidelijk niet in de stemming voor een praatje. ‘Als het aan mij lag, stond u nu al in de arena. Maar de keizer staat er nu eenmaal op dat we het verhaal van alle veroordeelde gevangenen registreren, dus vertelt u het mij alstublieft.’

Ik kijk naar de grond om mijn gedachten te verzamelen. Het plaveisel in dit vochtige vertrek is nat en zit vol moddervegen; in de schaduw onder de tafel van de klerk scharrelt een rat. Romeinse burgers staan ongetwijfeld terecht in een gerieflijker omgeving, maar ik beklaag me niet. Ik ben hier uit eigen vrije wil... en ik ben klaar om mijn Heer te ontmoeten.

Bij de gedachte aan het eeuwige leven glijdt een moede glimlach over mijn gezicht.

‘Er valt niets te lachen.’ De bewaker aan mijn rechterkant zwaait dreigend zijn gesel in mijn richting, maar ik betwijfel of hij hem zal gebruiken. Ik ben een oude vrouw, tot op het bot vermagerd door de uitputtende reis naar Rome.

‘Ik heb vele namen,’ begin ik en laat mijn gedachten terugreizen in de tijd, ‘maar omdat Miryam zo’n veel voorkomende naam is, noemen de meeste mensen mij Magdalena, naar het dorp waar ik ben opgegroeid. Het ligt aan het meer van Kinnesereth, bij u bekend als het meer van Galilea. Mijn vader huwelijkte mij uit aan Yaakov, een rechtschapen man. HaShem, de Heilige, zegende ons met twee prachtige zonen...’

De centurio heft een hand op om de aandacht van de klerk te trekken. ‘Wacht even – van die God heb ik nog nooit gehoord. Wie is deze HaShem?’

Ik sla mijn ogen neer, maar de betoonde eerbied geldt niet de Romein.

‘Hij is de God van Israël. Zijn naam is te heilig om uit te spreken. *HaShem* betekent “de naam”.’

‘Goed. Maar we hebben geen behoefte aan uw complete levensverhaal. Vertel ons over de misdaad, mens, meer hoeven we niet op te schrijven.’

Ik kijk hem recht aan. ‘Maar als u mijn verhaal niet kent, zult u nooit begrijpen waarom ik juist deze misdaad beging.’

De klerk laat zijn stylus zakken en kijkt me vanonder zijn grijze hardos fronsend aan. Blijkbaar zou hij me liever meteen voor de leeuwen gooien, in plaats van mijn verhaal te moeten noteren, maar het is belangrijk. De apostelen hebben hun verhalen jarenlang aan iedereen verteld; dit is mijn kans om getuigenis af te leggen van alles wat zich in Eretz Israël heeft afgespeeld in de tijd dat Pontius Pilatus gouverneur van Judea was.

Ik richt mijn aandacht weer op de centurio achter het bureau. Zijn opvallende helm staat op een hoekje van de tafel, het rode helmteken als een open oog op mij gericht. Vanuit de overschaduwde holten onder zijn bruine haar boren zijn donkere ogen zich in de mijne. Hoewel ik nog niet eens begonnen ben uit te leggen hoe ik op deze afschuwelijke plaats verzeild ben geraakt, kijkt hij als een woedende wraakengel. Ik vraag me af waar die woede vandaan komt. Haat hij mij als persoon of haat hij mijn volk?

De breedgeschouderde bewaker doet een stap in mijn richting. ‘Ze probeert tijd te winnen. Ze is bang voor wat haar in de arena te wachten staat.’

‘Ik ben niet bang voor wat dan ook.’ Opnieuw trekken mijn mondhoeken in een onwillekeurige glimlach. ‘Ik ben bang om jullie. Om jullie allemaal.’

De centurio snuift met de halfslachtige vrolijkheid van een man die zelden lacht. ‘Waarom zeg je dat? Wij hebben geen enkele wet overtreden.’

‘Rome en de Romeinen hebben de wetten overtreden van de ware God, de Schepper van hemel en aarde. Maar u bent niet de enige. Ik heb hetzelfde gedaan.’

De bewaker opent zijn mond om opnieuw te protesteren, maar mijn ondervrager legt hem met een bik het zwijgen op. De centurio kijkt naar de deur achter mij, vouwt dan zijn armen over elkaar en leunt achterover in zijn stoel. ‘Neem jullie plaatsen in naast de deur. We zullen haar laten praten. Misschien is het de moeite waard.’

Dankbaar voor dit kleine wonder, sluit ik mijn ogen. ‘Mijn verhaal begint in Magdala, een stadje aan het meer...’

Twee

Als ik verstandiger was geweest, was ik niet op het heetst van de dag naar de markt gegaan. Zodra de zon hoog aan de hemel stond, zocht iedereen met een greintje gezond verstand beschutting binnenshuis of in de schaduw van een boom. Maar Binyamin was die ochtend bijna in de vuurkuil onder mijn verfpotten gekropen, dus ik was wat verlaat. Eerst had ik Binyamin een standje gegeven en de as van zijn bekwijlde vingertjes geveegd. Vervolgens vond ik het niet meer dan gepast om de Heilige, geprezen zij Hij, te danken dat ik me op tijd had omgedraaid om mijn jongste zoon voor verbranding te behoeden.

Met Binyamin in een draagdoek op mijn rug, mijn ogen knipperend tegen de schroeiende wind, zocht ik mijn weg over de markt die er grotendeels verlaten bijlag. Nadat ik de kraampjes van de ijzerbewerkers, de houthakkers en de broodbakkers was gepasseerd, zag ik Rachel, mijn zwangere schoondochter, tegen een stapel opgevouwen lappen stof leunen.

Omdat ons kraampje het enige was met een rieten afdak, hadden drie andere vrouwen van mijn afwezigheid gebruik gemaakt om in de schaduw eronder op een kluitje te gaan zitten. Toen ik dichterbij kwam, herkende ik ze ook. De langste van de drie verkocht vijgen, de oudste olie en de manke wijn. De manke vrouw, Devorah, had me ooit een kruik bittere wijn verkocht en sindsdien was ik niet meer bij haar kraampje in de buurt geweest.

‘*Shalom aleikhem, Miryam,*’ riep de lange vrouw, terwijl ze moeizaam overeind kwam. ‘Vrede zij met je schoondochter, die zich over ons heeft ontfermd toen wij op het punt stonden te smelten.’

‘Vrede zij met jullie.’ Ik schonk hun een geforceerde glimlach en klopte op de draagdoek waarin de kleine Binyamin lag te dutten. De gastvrijheid vereiste dat ik hen uitnodigde om te blijven, maar ik had geen tijd voor loze kletspraat. Ik moest Rachel spreken en de plek schaduw was niet groot genoeg voor ons allemaal.

‘Ik wens jullie goede zaken.’ Ik boog voor elke vrouw afzonderlijk, en zij verlieten met tegenzin mijn kraam. ‘Moge de Heilige van Israël, geprezen zij Hij, jullie voorspoed geven.’

Toen de laatste indringster verdwenen was, knielde ik neer op de geweven mat en maakte de knoop van de draagdoek op mijn schouder los. ‘Is de Romeinse vrouw nog geweest?’

Rachels ogen schitterden. ‘Nog niet, maar ze heeft een bediende gestuurd om te zeggen dat ze tegen het middaguur zou komen. Waarschijnlijk wil ze de drukte vermijden.’

‘Aha.’

Ik wist in die dagen nog niet veel van Romeinen af, maar iedereen in het stadje wist dat de vrouwen die met de Romeinse soldaten meereisden geen – hoe zal ik het zeggen? – geen nette echtgenotes waren. De legionairs van Rome mochten niet trouwen, omdat het huwelijk hen zou afleiden van hun verplichtingen tegenover het leger. Dat had Yaakov me ooit verteld. Natuurlijk weerhield dat de centurio’s er niet van er *mâitresses* op na te houden, en iedere compagnie op veldtocht werd door een groepje hoeren vergezeld, zodat zelfs de eenvoudigste soldaat zijn begeerten kon bevredigen... hoewel ik dat soort vrouwen nooit in mijn huis zou willen hebben.

Het liet mij koud wat de soldaten uitspookten, zolang ze ons volk maar niet terroriseerden. Romeinen waren *goyim*, niet-Joden, en alle niet-Joden waren goddeloos; dat was algemeen bekend.

Ik legde mijn jongste op de mat en keek het stille plein rond. De vrouwen in het kraampje naast het onze hadden hun manden vol gezouten vis afgedekt en ook de wolverkopers hadden linnen lappen over de stapels ruwe wol gelegd. Wanneer de zon naar het westen daalde, zouden ze terugkeren en zou de handel in geld en goederen op de markt van Magdala worden hervat.

‘Miryam.’ Rachel gaf me een duwtje en stak haar armen uit naar de baby. ‘Achter je – de Romeinse vrouw.’

Ik draaide de naderende draagstoel de rug toe om nog vlug mijn felblauwe tunica te inspecteren. Gelukkig had Binyamin er geen vlekken op gemaakt. Ik liet mijn vingers langs de rand van mijn hoofddoek glijden die mijn hoofd bedekte, en duwde een paar weerbarstige haarlokken uit het gezicht. Toen draaide ik me om en begroette mijn bezoekerster.

De knappe dame, reisgenote van een Romeins centurio, was nog maar een paar dagen in Magdala. Blijkbaar had ze, toen ze in haar draagstoel de markt overstak, door een kier van de gordijntjes mijn uitzonderlijke koopwaar ontdekt. Nu was ze eindelijk gekomen om iets te kopen.

De dragers bleven staan en het gordijn van wit linnen ging omhoog. Een fijn gezichtje, omkransd door wilde, zwarte krullen, glimlachte me toe. ‘Bent u degene die wol en zijde verft?’

De vrouw sprak perfect Grieks, dus antwoordde ik haar in dezelfde taal. ‘Inderdaad. En u bent?’

‘Vrouw Carina.’ Ze zwaaide haar voeten uit het voertuig en ging staan. Haar rode sandalen staken fel af tegen het okergele stof van het marktplein.

Mijn ogen dronken gretig de details van haar kleding in. Er kwamen vreemdelingen van allerlei slag door Magdala heen, maar zelden had ik een zo prachtig geklede vrouw gezien. Mijn klant in spe droeg een tunica van schitterende, gele zijde, afgezet met een gouden bies. Hier overheen had ze een blauwe *palla* gedrapeerd, in de lengte gevouwen en op beide schouders vastgemaakt met een gouden gesp. Om de blanke huid van haar bovenarmen tegen de zon te beschermen, droeg ze ook nog een korte cape.

Omdat al mijn aandacht uitging naar de verschijning van mijn bezoekster, ontging mij haar volgende opmerking, maar een nieuwe duw van Rachel verbrak de betovering. ‘Neem me niet kwalijk. U zei?’

De jonge vrouw glimlachte; misschien was ze er wel aan gewend dat ze zo openlijk bewonderend werd aangestaard. ‘Ik vroeg of ik uw naam mocht vernemen.’

‘Ik heet Miryam.’ Ik glimlachte net als zij, in een wanhopige poging om er net zo vakbekwaam uit te zien als degenen die haar huidige gewaden hadden geverfd. ‘Ik ben de vrouw van Yaakov, de moeder van Avram en Binyamin, en de schoonmoeder van Rachel – mocht u me ooit nodig hebben.’

De vrouw stak aarzelend een blanke hand uit naar een afgedekte stapel.

‘Mag ik?’

‘Natuurlijk.’

Ik trok het beschermende linnen met een ruk opzij, waardoor een aantal wollen en zijden weefsels van verschillende lengte zichtbaar werd. De zijde kwam van elders om door ons te worden geverfd, maar de fijne wol was gesponnen door arbeiders in Magdala zelf. Onze stad stond bekend om twee dingen, nee, om drie: gezouten vis, deskundig geverfde stoffen en corruptie. Ik had horen fluisteren dat de religieuze leiders in Jeruzalem van mening waren dat Magdala’s deugdzaamheid was bedorven door een te intensieve handel met niet-Joden, al zette geen stad in Judea haar poorten wijder voor de buitenlanders open dan Jeruzalem.

De dame ging op haar knieën zitten. Ze streelde de wol en bevoelde de zijde. ‘Ik vraag me af...’

‘Zegt u het maar.’

‘Gisteren zag ik hier vanuit mijn ooghoeken een prachtige, scharlaken stof. Toen ik nog eens keek was de kleur veranderd in dieppurper. Heb ik soms twee verschillende lappen gezien?’

Mijn hart jubelde van blijdschap. ‘U hebt een stof gezien die zo uniek is dat hij alleen bij deze kraam verkrijgbaar

is. Een poosje geleden heb ik ontdekt dat ik, door op een bepaalde manier rode en blauwe verf te mengen, ervoor kan zorgen dat de zijde bij een bepaalde lichtval een scharlaken glans krijgt, en bij een andere lichtval juist purper kleurt. Het is een geheim proces, dat veel tijd kost en waar verschillende kleurstoffen voor nodig zijn, maar u bent vast met me eens dat het resultaat de moeite waard is.'

Een ondeugende glimlach bracht een kuiltje in haar wangen. 'Inderdaad. Het is beslist een wonder, dat een stuk stof verschillende kleuren kan hebben.'

'Wonderen komen alleen van de Heilige, geprezen zij Hij,' corrigeerde ik haar. 'De stof is niet meer dan het handwerk van een uiterst vakbekwaam verver.'

'Een verver die ongetwijfeld een zeer hoge prijs vraagt.'

'Een vrouw met zo'n goed oog voor kleur vraagt inderdaad een hoge prijs, zo hoog dat gewone mensen zich een dergelijke stof niet kunnen permitteren. Ik heb het weefsel bewaard voor een klant met onderscheidingsvermogen, een hoge positie en de schoonheid om het tot zijn recht te laten komen.'

'Dat geloof ik zeker.' Haar blik gleed luchtig over de stapels blauwe en groene zijde, maar ik zag heel goed dat die niet haar echte belangstelling hadden. Haar hart was vol van scharlaken en purper. Ze keek op. 'Mag ik het eens zien?'

'Maar natuurlijk. Ik heb het alleen maar veilig opgeborgen tegen het stof.'

Ik stapte over Binyamin heen, die stil zat te spelen, en reikte naar een kalfsleren zak die achter in de kraam hing. Ik trok er een flink stuk van de glanzende zijde uit en liep weer naar voren om het weefsel over de andere goederen uit te spreiden, waarbij ik bijna over Binyamin struikelde.

De Romeinse dame streelde de zijde, aaide ermee over haar wang en hield het met een glimlach tegen het licht. Ze drapeerde het materiaal over haar gespreide vingers, plooidde het en lachte hardop toen het karmozijnrood zich verdiepte tot een intens purper dat een keizer niet zou hebben misstaan.

'Eerst is het weefsel karmozijnrood, ziet u wel?' Ik knielde

neer en trok een neerhangende slip in de schaduw. 'Maar de gloed van de zon brengt de purpertinten tot leven.'

Met gesloten ogen klemde ze de lap tegen haar borst. 'Ik moet het gewoon hebben. Hoeveel?'

Eerlijk gezegd had ik er nog geen prijs voor vastgesteld, in de wetenschap dat maar een enkeling in Magdala zich een dergelijke luxe zou kunnen veroorloven. Maar dit was de maîtresse van een Romeins centurio, dus misschien moest ik maar hoog inzetten...

'Tien denariën,' zei ik.

Haar ogen vlogen open. 'Zilver?'

Ik schoot in de lach. 'Goud. Tien gouden denariën.'

Ze hapte naar adem. Ik verwachtte dat ze een tegenbod zou doen van een of twee denariën, waarop ik quasi beledigd zou reageren om vervolgens de vraagprijs te laten zakken tot zes denariën. Als alles naar wens verliep, zou ik de bijzondere stof misschien wel voor vijf denariën kunnen verkopen, wat de helft was van de prijs voor een bescheiden huis.

'Ik verwacht u vanavond bij de herberg, dan kunt u daar het geld in ontvangst nemen,' zei de dame echter tot mijn stomme verbazing, en ze nam de lap in haar armen. Ik schudde mijn hoofd. Ik wist dat ze het niet zou begrijpen, want Romeinen kunnen gaan en staan waar ze willen, maar geen enkele respectabele dochter van Avraham zou ooit het huis van een niet-Jood betreden, zelfs niet als het een tijdelijk onderkomen betrof. En Yaakov zou de binnenplaats van ons huis nog liever barricaderen dan iemand als deze vrouw binnenlaten. Ik greep een punt van de zijde beet en hield het stevig vast. 'U stuurt een bediende met het geld naar mijn huis en dan zal mijn man hem de stof geven.'

Ze perste haar geverfde lippen op elkaar, maar knikte toen. 'Het zal gaan zoals u zei.' Ze liet de lap los en ik haalde hem bij elkaar en duwde hem Rachel in de armen, zodat die hem netjes op kon vouwen.

Zo stonden we tegenover elkaar, beiden tevreden met ons aandeel in de onderhandelingen. De Romeinse dame klom

weer in haar draagstoel en mompelde een bevel tegen haar slaven, maar niet na nog een laatste verlangende blik op de karmozijnpurperen bundel in Rachels armen.

IK WAS MIRYAM VAN MAGDALA,
VERKOOPSTER VAN KWALITEITSSTOFFEN EN
DE VROUW VAN YAAKOV DE VISSER. MIJN MAN, MIJN
zoon en ik stonden in hoog aanzien bij onze stadsge-
noten, totdat een compagnie lompe soldaten mij alles
afnam wat ik had. Wat mij werd aangedaan was het
grofste onrecht dat er bestaat.

Miryams zoon slingert in een onbezonnen moment een
belediging naar het hoofd van een Romeins soldaat. De
gevolgen zijn verschrikkelijk. Als Miryam thuiskomt
vindt ze een rokende puin hoop waar eens haar huis
stond, en de lichamen op de grond maken duidelijk
dat zij de enige overlevende van haar gezin is...

Miryams wereld stort in. Gerechtigheid heeft ze van
de Romeinse bezetter niet te verwachten. Verteerd
door verdriet en woede zinkt ze weg in een duisternis
die haar naar lichaam en geest te gronde richt.

Ook nadat haar leven drastisch is veranderd door de
ontmoeting met Yeshua de Messias, kan Miryam het
haar aangedane onrecht niet vergeten. Als de kans zich
voordoet besluit ze het recht in eigen hand te nemen.

Van de veelgeprezen auteur van 'Vrouwen van de Nijl'.

NUR 342
ISBN-10: 90 239 9214 1
ISBN-13: 978 90 239 9214 1

uitgeverijmozaiek.nl